

SIROKI ZOLTÁN ALAPÍTVÁNY

IDŐSZAKI KIADVÁNYA

52. SZÁM

2024 OKTÓBER-DECEMBER

IMPRESSZUM

SIROKI ZOLTÁN ALAPÍTVÁNY IDŐSZAKI KIADVÁNYA

MEGJELENIK: negyedévente

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: az alapítvány elnöke és kuratóriumi tagjai

A kuratórium elnöke: Varga Sándor

A kuratórium tagjai: Küzmös Csaba

Lakó Antal

Vajó Sándor

Virágh Dezső

LEVELEZÉSI CÍM: Varga Sándor Nyírtura, Rózsa u. 10. 4532

EMAIL CÍM: vargasa@freemail.hu

HONLAP: www.sirokialapitvany.hu

ADÓSZÁMUNK: 18044861-1-15

Tisztelt Madárbarát

A 2024. évi Siroki-díj a november 7.-10. között megrendezett XXI. Pannónia Kupán, Budapesten, a Vasúttörténeti parkban került átadásra.

A díjazott ebben az évben is egy elismert tenyésztő, aki több évtizedes tenyésztői múltja mellett évtizedeken át magas színvonalú ismeretterjesztő munkát is végzett.

Első találkozása díszmadarakkal 10 éves korában történt, amikor is egy látogatás során szülei ismerősénél számtalan kalitkában figyelte meg későbbi csodálatainak tárgyait, a díszpintyeket. Kitartóan kérlelte szüleit, engedjék meg, hogy ő is madarakat tartson, így hamarosan megkapta élete első zebrapinty párját. A zebrapintyek mellé rizspintyek, papagájamandinák, afrikai asztrildok és egyéb amandina fajok érkeztek.

A szegedi TIT Díszmadártenyésztő Egyesületbe belépve számos tenyésztővel ismerkedett meg.

Vádra visszaköltözve a nagyszülői házban kezdett el papagájokkal is foglalkozni. Mivel a 70-es évek végén még a legtöbb papagájfajnak nem létezett, vagy nem volt elérhető színmutációja, így tenyésztői ambícióit hullámos és nimfa papagájok színváltozatainak tenyésztésében élte ki.

E két faj mellett a nagy papagájokat az „ausztrálok” jelentették (stanley, kék rozella, „princ” valamint a „krágen”), amelyekhez kelet-német kapcsolatok révén jutott.

A rendszerváltást követően már egyszerűbb volt külföldre utazni, így újabb ritka fajok beszerzésére vállalkozhatott. Tenyészetébe goffini, moluku és triton kakaduk, zöldszárnyú arák, kuba, sárgahomlokú, panama és kékhomlokú amazonok és különböző lórik érkeztek. Elsők között keltezett Magyarországon papagájokat mesterségesen, egy USA-ból importált kis gép segítségével, majd nevelte fel kézzel a fiókákat jóval az első instant tápok forgalomba hozatalát megelőzően.

1992 óta tagja a német AZ díszmadártenyésztő egyesületnek.

Az import madarak megjelenésével kipróbálta magát a lágyevők tartásában is, mejnókkal, kínai fülemülével és beókkal is foglalkozott. Dél-amerikai fajok közül a szikla papagájok és a vörös álarcos aratinga papagájok voltak a kedvencei. Ez utóbbinak az első hazai szaporítása is a nevéhez fűződik.

Figyelme egyre inkább a mutációs tenyésztés irányába fordult, amely első alanyai a Neophemák, Agapornisok és a rozella papagájok lettek.

Törpepapagájok fajok közül a rózsásfejű törpepapagájok voltak a kedvencei. Jelentős tenyészetet épített ki több mint 20 színváltozattal.

1998-ban kezdte kis sándorpapagáj állományát kialakítani, majd rövid átmeneti időszakot követően 2002-től szinte kizárólag e faj tenyésztésére fókuszált. Hazánkban számos színváltozat honosított meg.

Ismeretterjesztő írásait az elmúlt 4 évtizedben számtalan alkalommal olvashattuk. 1989-ben részt vett egy független szakmai újság létrehozásában, mely Papagáj, Egzóta, Kanári címmel jelent meg. Közel 100 szakmai cikkben számolt be tenyésztői tapasztalatairól a Díszmadár Magazin hasábjain is.

2009-2012 között tanácsadóként támogatta a tenerifei Loro Park Alapítvány munkáját.

Sok éves tenyésztői, illetve ismeretterjesztő munkájáért, a hazai szervezeti életben végzett tevékenységének, valamint a ritka, egzotikus madárfajok szélesebb szakmai körben történt elterjesztésének elismeréseként 2024-ben a Siroki-díjat Rostás Balázs nyerte el.

Gratulálunk neki!

VÁLOGATÁS SIROKI ZOLTÁN ISMERETTERJESZTŐ ÍRÁSAIBÓL 52. RÉSZ

Kiállítási köszöntő

Körülbelül 35 éve annak, hogy a kanári tenyésztők egyesületének kiállítását első ízben néztem meg, karácsony másodnapján a Debrecen Szállóban.

Sok szép madarat állítottak ki akkor, egy hatalmas terem tele volt madárral és az egész helység zengett a rollerek énekétől (akkor a csapper madárnak nem volt becsülete). Láttam jócskán szín- és alakkanárikát is (a narancsszínű akkor még nem létezett). Különösen tetszett a Gold lizárd fajta szabályos mustrázatával és szép színével. Mintha nem is kanári lett volna, hanem valamilyen más exotikus madár. Megbámultam két hatalmas termetű, gimpli nagyságú kanárit is. Stiglinc, csíz, zöldike és csicsörke hibridek is voltak kiállítva.

Az akkori kiállítás, ami a kanári madarakat illeti, talán gazdagabb volt, mint a mi kiállításunk, de akkor hiányzott valami, ami most jelen van, és ez az exotikus madarak tarka társasága.

Ha visszagondolok a két világháború közötti időre, meg kell állapítanom, hogy nem nagy volt a madárkedvelők száma. A magyar embernek nem természete a gyűjtögetés és az állattartás. Amíg a nyugati országokban ezrekre ment a madárkedvelők száma, addig nálunk akkoriban alig akadt 4-5 madárkedvelő Budapesten. Szervezkedésről pedig szó sem volt, nem is volt erre szükség, mert a takarmány olcsó volt, és Németországból minden exotikus madarat könnyen be lehetett szerezni. A budapesti állatkereskedők elsősorban az olcsó asztrild fajokat hozták meg és árultrák elég borsos áron (korallcsőrű pinty, lepke pinty, tigris pinty, amarant, stb.). Ezeket kolibri címen adták el a szakértő belvárosi közönségnek. A kevésbé díszes exoták egyszerűen a nyakukon maradtak. Schinlert az apácamadaraktól, eztüstcsőrűektől és kiszínezetlen szövőmadaraktól Apám szabadította meg.

A felszabadulás után, kezdetben örültünk, ha magunknak volt mit enni, gondolni sem mertünk arra, hogy madarat tartsunk, de később, amint a helyzet fokozatosan konszolidálódott, újra fellángolt a régi szenvedély, és megindult a madártartás.

Eleinte főleg hazai pintyféléket tartottunk, de idővel megjelentek az első exoták is: szalagpinty, zebrapinty, japáni sirálykapinty, fehér rizspinty stb. A felszabadulás óta eltelt húsz év óta az exotikus madarak tartása soha nem várt lendületet vett. Ennek egyik okát abban látom, hogy kormányzatunk mindent megtesz, hogy a biológiai ismeretek minél inkább terjedjenek.

A TIT biológiai szakosztályának elsőrendű feladata a természet megkedveltetése. Ennek üdvös eredménye az lett, hogy a biológiai szakkörök tagjainak megnövekedett az idegen világrészek állatvilága iránti érdeklődése. Az akvarisztika, dísnövény gyűjtés (kaktusz kedvelés) és madártartás többé nem luxus, hanem természetes következménye a természettudományos ismeretterjesztő munkának. A beszerzési nehézségek pedig kifejlesztették az egymásra utaltság érzését. Ha egy exótát sikerül nagy kinnal beszerezni, azt meg kell tartani, szaporítani kell, és gondoskodni kell az utánpótlásról is. Azt hiszem nem tévedek, ha ebben keresem a szervezkedés fő okát. Ennek köszönhetjük, hogy a díszmadártenyésztők és madárbarátok egyesületein belül egy exóta szakosztály jött létre, és az évenként megrendezett hagyományos kiállításon nem csak kanári madarak, hanem exotikus díszpintyek és papagájok is szerepelnek.

Sokan kinevetnek bennünket és azt mondják, hogy bolondos, hobbis emberek vagyunk, pedig mennyire tévednek. A természet szeretete a legnemesebb emberibb tulajdonságok egyike, amely az emberrel rendszerint vele születik. Egy soha el nem múló örök szenvedély, amely a sírig tart. Sok mindent gyűjtöttem már életemben: lepkéket, legyeket, tücsköt-bogarat, kaktuszt, és készítettem herbáriumot és nem egyszer eszembe jutott, hogy az a sok munka és pepecselés nem volt-e hiábavaló. De bármit is tettem, ami madarakkal volt kapcsolatban, annak mindig értelmét láttam, mindig örömmel tettem és sohase jutott eszembe, hogy felesleges munkát végeztem.

Kérdezem, ha az ember nem tesz egyebet, mint ön és fajfenntartó igényét elégíti ki, mi joga jár két lábon?

Nos, mi hobbis emberek, elmondhatjuk, hogy nem hiába szálltunk le a fáról, érdemes volt emberré lennünk, mert van egy olyan szenvedélyünk, amely megkülönböztet és kiemel bennünket a más emberek jelentős táborától.

Orvosok felmérést végeztek, hogy megállapítsák, hogy mi a hosszú élet titka. Azonos körülmények között élő, azonos korú és teljesen egészséges embereket vizsgáltak, és megállapították, hogy azok éltek legtovább, akik hivatásukat szerették, mindig sok dolguk volt, és volt valamilyen mániájuk (szenvedélyük), amivel szabad idejükben foglalatoskodtak.

Remélve, hogy bennünket passzióink soká fog éltetni, és elérjük az emberi kor legvégső határát, kívánom ezt mindenkinek, és kívánok minden szaktársunknak további kellemes szórakozást.

Kézirat, 1975 körül

TENYÉSZTŐI BESZÁMOLÓK A HAZÁNKBAN TENYÉSZTETT RITKA FAJOK TENYÉSZEREDMÉNYEIRŐL 74. RÉSZ

A koronás tokó (*Lophoceros alboterminatus*) első hazai tenyésztése

Ez az impozáns megjelenésű, közel 50 cm-es testhosszú faj, melynek jellegzetességét piros színű, különös szaruképződménnyel bíró csőre adja, Afrika keleti és déli részén honos.

Négy évvel ezelőtt, 2020-ban érkeztek a madarak tenyészetünkbe. Röpdéjük egy belső, fűtött volierből (2 méter hosszú, 3 méter magas, 2 méter széles) és egy külső volierből (5 méter hosszú) áll. Minden este a belső volierbe zárjuk őket, télen is használhatják mindkét rész, csupán az erősebb fagyok beköszöntével zárjuk őket a belső röpdébe.

Az első évben nem kaptak odút, csak az akklimatizálódásukra, fejlődésükre összpontosítottunk. Igyekeztünk összeállítani a számukra megfelelő táplálékot. Gyümölcsök, egerek, hús, férgek etetésével próbálkoztunk, és figyeltük, hogy reagálnak, mi az, amit szeretnek.

A mi madaraink a lágyeleségbe forgatott húst (marhaszív) és a férgeket (lisztkukac) részesítették előnyben, a gyümölcsöket rendre kidobálták a földre.

A második évben kaptak odút, amivel ismerkedtek, elkezdték rakni az odú száját sár és ürülék keverékével. A harmadik évben már beköltözött a tojó, az odú befalazását ő fejezte be belülről, azonban költenie nem sikerült. Hosszas elülés után kibontotta magát, tojást az odúban nem találtunk.

A következő évben újra kezdték az építkezést, azaz az odú bejáratának befalazását. A falat a tojó a beköltözése után egyedül fejezte be, csak egy keskeny rést hagyva, amin keresztül a hím táplálta. Ebben az évben egymás után két fészekaljat is kikeltetett, először kettő, majd három fiókát.

Mivel nem tudtuk, mennyire ügyesen nevel a tojó, és féltettük a madarakat, kb. egyhetes korukban elvettük a fiókákat, és kézzel neveltük fel őket. Ezt követően, hogy kíméljük a tojót, és ne kerüljön sor újabb fészekaljra, kivettük tőlük az odút. Táplálékuk javát kockára vágott marhaszív adja, amit 3 féle könnyen beszerezhető rovar- és gyümölcssevő madarak etetésére szolgáló lágyeleségbe forgatunk, ezzel gondoskodva a vitamin és ásványi anyag szükségletükről.

A pár egymással szemben nem mutat agressziót, ugyanakkor más madarakkal szemben nagyon agresszívak lehetnek, nem tarthatjuk őket együtt más fajokkal.

Kiss Anna Mária és Kiss Zoltán

TENYÉSZTŐI BESZÁMOLÓK A HAZÁNKBAN TENYÉSZTETT RITKA FAJOK TENYÉSZEREDMÉNYEIRŐL

75. RÉSZ

A fokföldi vagy bantu réce tartása és tenyésztése

A fokföldi vagy más néven bantu réce (*Anas capensis*) hazánkban egyre nagyobb népszerűségnek örvend a vízimadár tartók körében. Afrika déli részén, valamint Kelet-Afrikában honos récefaj. Természetben a tápláléka zöld növényi részekből, magvakból, és rovarokból, lárvákból áll. A nemek megkülönböztetése nem okoz nagy problémát, a hímek nagyobb szárnytükörrel rendelkeznek, valamint gyakran fütyülő/sípoló hangot hallatnak. Alap színezetük mind a tojó, mind a hímek esetében szürke alapon fekete és sötétbarnán pettyezett. Testmérete 45-50 centiméter, a testsúly a tojó esetében 350-400 gramm, a hímek 400-430 grammosak.

Takarmánynak apró magkeveréket adtam nekik, amit csirkenevelőtáppal egészítettem ki. A magkeverék búzát, kukoricát, fekete napraforgót és kölest tartalmaz. Az alap takarmánykeveréket csíráztatott maggal, valamint lisztkekaccal egészítettem ki. Alacsony takarmányigényük. Az elhelyezésük szempontjából, mivel egy csonkolt párhoz jutottam hozzá, így az udvaron helyeztem el őket, ahol lehetőségük van füves területen „legelni”, valamint bokrokkal tarkított a vízfelület környéke, így lehetőségük van elhúzódni is. A bokros területre egy vízirécék részére kialakított odút helyeztem, de nem vették használatba.

A tojó a nyár eleji időszakban fészket rakott egy sűrű bokor alá, amin végül 10 db tojással kotlott meg. Ezen időszak alatt a hím gyakran „járőrözött” a fészek környékén, és a fészek környezetébe érkező madarakat elzavarta. Sajnos az első kotlásakor egyik tojás sem lett kötött, így még kotlás során kivettem a tojótól a tojásokat. A tojó augusztus végén újabb tojásrakásba kezdett. Elsőre megtojt 3 db tojást, majd egy hosszabb szünetet követően (körülbelül 2 hét) újra kezdett a fészekbe tojásokat rakni a már meglévők mellé. A fészek most 11 db tojásból állt, és már szeptemberben kezdte meg a kotlást. Sajnos az őszi időszak velejárója a megjelenő sündisznók, és sajnos egy ilyen ételment kereső állat megzavarta a kotló tojót.

Reggel a magára hagyott tojásokat kihűlve találtam, a kelés előtt közel 10 nappal. A fészekben lévő tojásokat gyorsan keltetőgéphez helyeztem, minimális reménnyel, hogy a fejlődő embriók nem hültek ki, és életben vannak.

A keltetőgépes „mentőakció” második napján meglámpáztam a tojásokat, és örömmel tapasztaltam, hogy a 11 tojásból 8 db fias volt, amelyből 6-ban életben van az embrió. A kelési idő 26-28 nap.

A kicsik megfelelő időben keltek ki. A kikelt kiskacsák fekete-fehér mintázattal keltek ki. A kiskacsák nagyon elevenek, kelésüket követően infralámpa alá kerültek, faforgács alomanyagra. A kicsik az első szem táplálékaikat vízből voltak hajlandóak elfogyasztani, így a tápot az első két hetükben beáztatva kapták.

Két hetes koruk körül elkezdtem megismertetni velük a zöld eleséget, valamint a csíráztatott magokat. Az egy hónapos récék kikerültek a nevelőládából, egy külső ólba. A tollasodás során már a felnőtt tollazatba vedlenek át a fiókák.

A kiskacsákat 10-12 napos koruk körül 9,5 mm-es zárt fém gyűrűvel láttam el. A kicsik a nevelőládát követően egy nagyobb, de továbbra is zárt udvarra kerültek, ahol igényeik szerint mehetnek akár a zárt ólrészbe is, akár az udvarra is, ahol már találhatnak fürdetőt is. A nevelőládából kikerülve már a felnőttékével megegyező táplálékot kapnak. Jelenleg a téli időjárás miatt a fekete napraforgó százalékos arányát 10-15%-ról 30%-ra emeltem. Téli tartás során a felnőtt madarakat egy védettebb ólba zártam szalma alommal, hogy ne okozzon esetlegesen ízületi gyulladást a hideg víz számukra. A tenyész pár a tavat újra - majd időjárás függvényében- februárban foglalhatja el. E madarak tartását a kezdő és a tapasztalt vízimadár tartók részére egyaránt bátran ajánlom!

Bencsik Dominik Bence

A Siroki díj (vándorserleg) eddigi tulajdonosai

**1993 Péter Géza
1994 Ballagó Emánuel
1995 Virágh Dezső
1996 Laskay Sándor
1997 Vas Sándor
1998 Tóth Sándor
2001 Lakó Antal
2002 Gere Géza
2004 Diószeghy Sándor
2005 Soós János
2006 (Dogosi Károly jelölt, elhalálozott)
2008 Makai Pál
2011 Pócsi Béla
2012 Pálinkás György
2013 Maróti Béla
2014 Paraszka János
2015 Lipták József
2016 Kerek László
2017 Kertész Dezső
2018 Gergáczy Imre
2019 Fülöp János
2021 Dr. Fekete Csaba
2022 Dr. Vörös Zéta András
2023 Papp László és Papp István
2024 Rostás Balázs**